

ROmagazine, 17-04-2025

Zieke regeldrift teistert gezonde leefomgeving

Friso de Zeeuw

Bevorderen van een gezonde leefomgeving heeft een expliciete plek in de Omgevingswet gekregen. Bij de wetsbehandeling heeft de Tweede Kamer dat nog eens benadrukt. In dit stukje wil ik kijken hoe deze ambitie tot nu toe vorm krijgt.

Om te beginnen is ‘meer bewegen’ goed voor je lijf en leden. Een omgeving die uitnodigt tot wandelen en fietsen heeft evident voordelen. [Projectontwikkelaar AM](#) betreft bijvoorbeeld de Hartstichting bij de inrichting van haar woningbouwplannen. Prima.

Gemeenten nemen in hun omgevingsplan ‘groennormen’ op. Dat kan geen kwaad als referentie voor ontwerpers en investeerders, maar hier dreigt de draak van overregulering. Neem het populaire [bomenvoorschrift regel 3-30-300](#). Die past meestal niet bij verdichtingslocaties. Het proces tot noodzakelijke norm-afwijking, om toch een omgevingsplan-vinkje te scoren, vertraagt en leidt tot extra proceskosten.

Fout gaat het ook als het bedelconcept van ‘[Samen Slim](#)’ de boel gaat ophouden. Want zorgverzekeraars gaan echt niet meebetalen aan een park omdat een wandel-stimulans inwoners weghoudt bij de dokter.

Een aantrekkelijke, tot bewegen uitnodigende woonomgeving, kan een bescheiden rol spelen in de bestrijding van obesitas. Het uitsluiten van (mobiele) [snackbarvestigingen](#) binnen een straal van zeg 200 meter van scholen lijkt mij een maateregel die nog net inhoudelijk verdedigbaar is.

[Cartesius](#), Utrecht: een combinatie van pretentieuze ruimtelijk determinisme en marketing

Overdrijving ligt op de loer, zoals de aanbevelingen van drie adviesraden in *Zorg voor gezond bewegen* lieten zien. Je kunt het ‘ruimtelijk determinisme’ noemen. De inrichting van de fysieke omgeving als maatschappelijk en politiek duizend-dingen-doekje.

Dat geldt ook voor het opdringen van een gezonde levensstijl als onderdeel van het ‘gelukkige leven’ dat de [gebiedsontwikkeling Cartesius](#) in Utrecht voorspiegelt. Een combinatie van pretentieuze ruimtelijk determinisme en marketing.

Het gemeentebestuur van Breda presenteerde vorig jaar de *Gezondheidsvisie Breda 2040*. Een breed verhaal vol ambities. De [wethouders Arjen van Drunen en Jeroen Bruijns](#) kondigen aan dat zij in lijn met deze visie met harde normen voor groen, voorzieningen en ontmoetingsplekken willen komen, ‘net zoals er nu harde afdwingbare normen voor parkeren bestaan’. Nog meer stapeling van eisen, nog meer vinkjes, nog meer basis voor beroepsprocedures. Het drama van de goede bedoelingen ten voeten uit.

Nog meer stapeling van eisen, nog meer vinkjes, nog meer basis voor beroepsprocedures

Ook provinciebesturen bekommeren zich om een gezonde leefomgeving. Zo willen Gedeputeerde Staten van Noord-Holland toetsen of gemeenten bij woningbouwplannen een gezonde leefomgeving, zoals luchtkwaliteit en geluidhinder, in voldoende mate meenemen. Oók als voldaan wordt aan de wettelijke nomen en de gemeente in het omgevingsplan een eigen afweging heeft gemaakt. Als eerste lijkt [BazaarStad in Beverwijk](#) (ca. 3500 woningen) te stuiten op een provinciaal veto.

Conclusie: het steven naar een gezonde leefomgeving kan het denken en doen in gebiedsontwikkeling verrijken. Goedbedoelde regeldrift - met soms paternalistische trekjes - dreigt het thema te overwoekeren.